

10408

loo

C 4 x 1990 50

02180

1090/CANA

53 + (3) 11

C 4 x 1990

XXI. 7

Blanc

4213

SCHUBERT 1114

53 pp. 1/2

ENGRAVED LEADS ON TITLE,
1. FULL PAGE ENGRAVED PLATE BY
NATAL BONIFACIO DA SIBENICO, THE
ILLUSTRATOR OF FONTANA'S "TRANSPORTATION"
EXTREMELY RARE!

arms of Lord Perceps

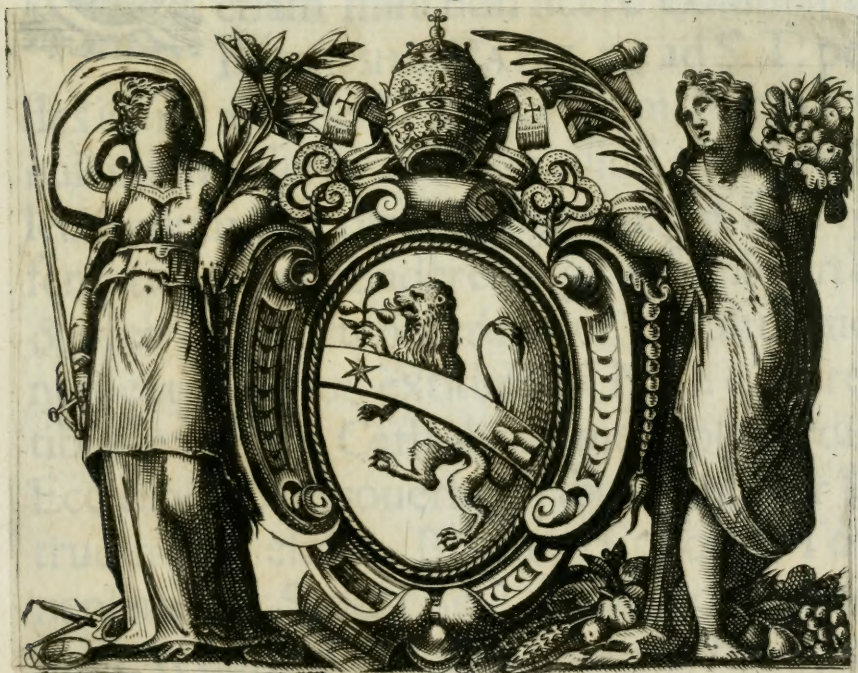
Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

EPIGRAMMATA
GVILIELMI BLANCI
ALBIENSIS IVRISCONSULTI
IN OBELISCVM

Miræ magnitudinis ex Aegypto quondam à Caio Caligula Romanam aduectum, & deinde in Circo Vaticano erectum, iamq. ruderibus penè obrutum in mediam S. Petri aream à SIXTO V. PONT. MAX. translatum, & superimposita Cruce Christianæ Religioni dedicatum.

*Accesserunt ad S. D. N. SIXTVM V. PONT. MAX.
aliquot eiusdem Blanci Anagrammata,
& Epigrammata.*

Cum libello de ratione Anagrammatismi ad Lectorem.

EX AVCTORITATE SUPERIORVM:

ROMAE, Ex Officina Bartholomæi Grassij. 1586.

ERICRAMMATA
GUILIELMI BLANCI
ALBIENSIS IURISCONSULTI
IN OBELISCVM

Mixta magnitudinis ex Aegypto quondam a Caio Caligula Ro-
mam aduectum, & deinde in Circo Vaticano erectum, iam
induritus perne opusculum in mediam a. Pont. Max. SIXTO
W. PONT. MAX. translatus, & inscriptionibus Circe
Christianae Religionis dedicatum.

Accesserunt ad s. d. n. SIXTVM V. PONT. MAX.
aliquot eiusdem Blanci Ericrammata,
& Epigrammata.

Cum libello de ratione Anagrammatismi ad Iesum.

EX AUCTORITATE SUPERIORVM.
ROMAE. Ex Officina Bartholomaei Gruber. 1786.

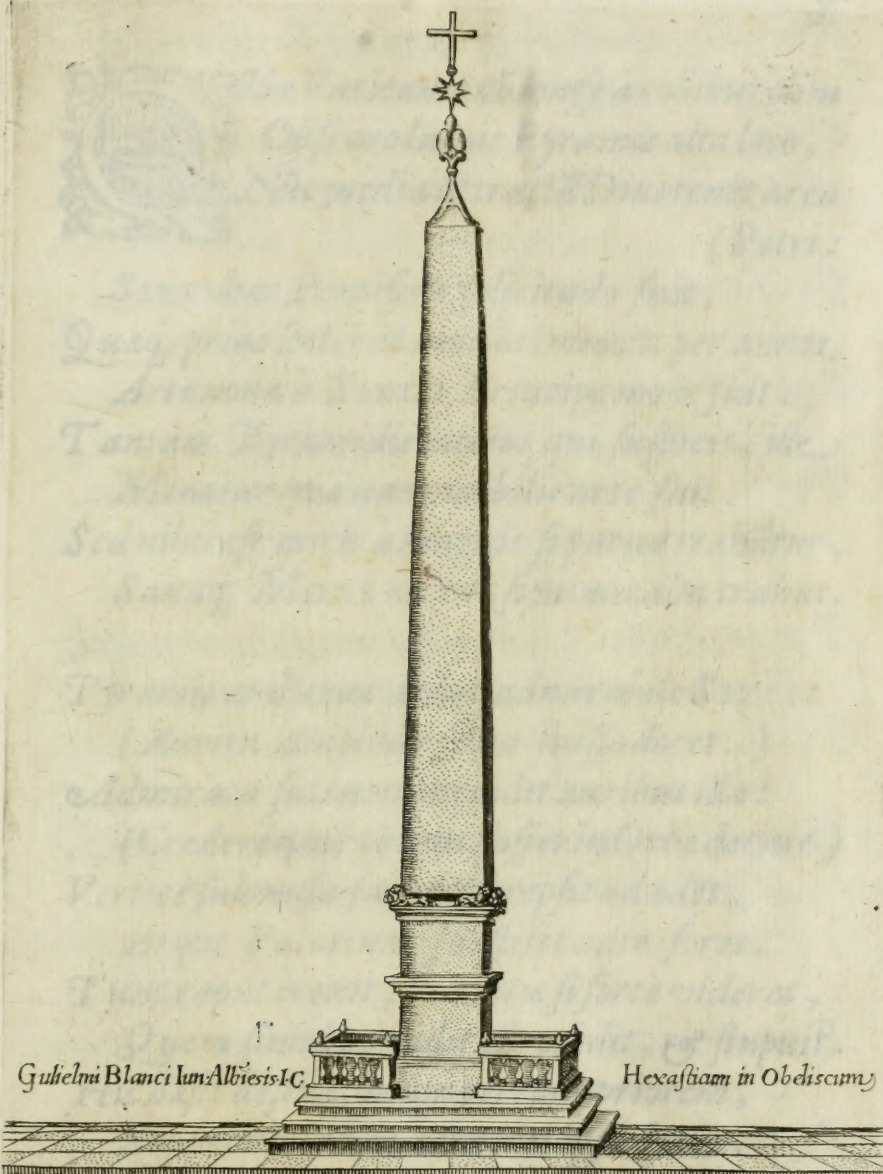
SANCTISSIMO PATRI,
AC D. N. SIXTO QVINTO
PONTIFICI MAXIMO, EIDEMQ.
PRINCIPI OPTIMO

GVILIELMVS BLANCVS IVNIOR.

QVOD olim Parthis non licebat Prin-
cipes suos sine munere salutare, id
etiam mihi non licere existimans,
BEATISSIME PATER, ne ad S. T. pe-
des inanis accederẽ, & acciderem, hoc ei mu-
nusculum offerre constitui; illud quidẽ ex se
leuissimum, eaq. planẽ indignum: sed si ex of-
ferentis animo ponderetur, grauissimũ certẽ,
& meæ erga eam obseruantia, & cultus mo-
numentũ aliquod extitutum. Nam cũ paren-
tibus natus sim Catholicis, meq. ipse Ordini
Ecclesiastico deuouerim: habeam insuper Pa-
truum Guilielmum Blancum Episcopũ Tolo-
nensem huic Sanctæ Sedi Apostolicæ deuotis-
simũ, vt qui pro eius auctoritate defendenda
libros complures aduersus Hæreticos edide-

rit, quibus & fidem Catholicam cōstabilierit,
& illorum represserit temeritatē: necnon Vr
bem tuam Auenionem maximis bellorum flu
ctibus iactatam, & nefaria peste contaminatā
sub Illustris. Card. Armeniaco rexit, Pro
uinciæ illi ius dixerit, Legationis negotia pru
denter administrauerit, in eoq. munere annos
tres & decem summa cum laude se gesserit;
fieri non potest, BEATISSIME PATER, quin &
ego pro ingenta, ac velut iure quodam here
ditario ad me transmissa religione & huius
Sanctæ Sedis obseruantissimus, & Sanctitati
Tuæ addictissimus sēper sim futurus. Excipe
igitur, obsecro Te, excipe hoc quicquid est o
pusculi, exemplo auctoris nostræ salutis Iesu
Christi, qui duo æra minuta, quæ Euangelica
mulier obtulerat, non parui fecit: cuius ego
Te Vicariū agnosco, & Beatitudinis Tuæ pe
dibus suppliciter aduolutus veneror; quem
etiam precari non desinam, vt Te FELICEM
felici Ecclesiæ suæ diu, & feliciter conseruet.
Romæ IIII. Non. Octob. CIO IO XXCVI.

Gulielmū Blanci lūm Albiesis IC

Hexastiam in Obeliscum

Aenea serpentis Moses simulachra sacerdos
 Extulit ægotis ut medicina foret
 Nunc alter Moses Obelisci in uertice Sixtus
 Erigit ægotis cænea signa Crucis.
 Vos o Romani sustollite ad æthera vultus,
 Et Cruce nam uobis uestra petenda salus

S.F.

I.

*Ua Vaticanis nō longè à collibus olim
Obscuro latuit Pyramis alta loco,
Nūc media attractā Diui tenet area
(Petri:*

*SIXTI hęc Pontificis sollicitudo fuit.
Quęq; prius steterat multos immota per annos,
Arte noua à SIXTO Principe mota fuit.
Tantam Pyramidis molem qui suspicit, ille
Miratur quānam mobilis arte fuit.
Sed nihil est mirū à magnis si parua trahātur,
Saxaq; MONS ALTUS si minūs alta trahat.*

I I.

*Pyramis audierat decus admirabile SIXTI:
(Aurita Amphion saxa fuisse docet.)
Admirata suis non credidit auribus illa:
(Credere quis tātum posset in Orbe decus?)
Vertice submisso sacras obrepfit ad ades,
Atque Palatinas substitit ante fores.
Tunc caput erexit, SIXTVM si fortè videret,
Quem simul ac vidit, credidit, & stupuit.
Hic hęsit defixa, locum pertasa priorem,
Sapiūs ut SIXTI cerneret ipsa decus.*

I I I.

*Ad Vaticani radicem ingloria montis
Stabam ego, & immundo semisepulta situ.
Non*

Non tulit in tantis miseram me sordibus esse,
 Non tulit obscuro me latitare loco.
 Sed media in platea iussit me sistere SIXTVS:
 O quàm vox tanti Principis una potest!

I V.

Quæsitum est, utrum natura potentior arte
 Esset; & hac dubij questio iuris erat.
 Sed cum vidissem naturà immobile saxum
 Arte trahi, & statui commodiore loco,
 Prisca procul, dixi, contentio vana facessat:
 En ut natura præualeat artis opus?

V.

Pyramidem ut vidit religatam Roma moueri,
 Funibus & multis obstupescit trahi,
 Cedat, ait, SIXTO, totus quod continet Orbis:
 Omnia nam Princeps iste mouere potest.
 Ecquid non poterit SIXTVS post-illa mouere,
 Si proprio potuit saxa mouere loco?

V I.

Pyramidis nomen si deriuatur ab igne,
 Uni debetur Pyramis ista tibi.
 Nam cum flagrantem pietatem denotet ignis,
 Vincere te vera quis pietate potest?
 Cetera, ad hæc igni subsunt elementa minora:
 Et subsunt aër, unda, solumq; tibi.
 Orbi

Orbi flamma viget caelesti proxima : Celi
Sic potes occlusas tu reserare fores .
Ignis natura est , ut semper tendat in altum :
Atque animus semper tendit in astra tuus .
Angusto includi nescit vaga flamma camino ,
Sic tua non uno est gloria clausa loco .
Purgare est ignis proprium : latronibus ipse
Purgasti Italiam , precipuisq; malis .
Ignis splendorem partes diffundit in omnes :
Iluces Orbi tu quoque sancte senex .
Nocturnas ignis tenebras dispellit : & ignis
Et toto tenebras discutit Orbe tuus .
Ignis es totus , tu nil nisi vividus ignis :
Pyramis & soli conuenit ista tibi .

V I I .

Coctilia Assyrii Babylonia mœnia iacent :
Celsa suam turrim tollat in astra Pharos .
Caria Mausoli celebret regale sepulcrum :
Incluta Phidiacum pradicet Elis opus .
Decantent Ephesi celeberrima templa Diana :
Et Medus Cyri regia tecta canat .
Pulchra Rhodos magni miretur mœbra Colossi :
Pyramidem extollat Roma superba suam .

Ingens ut facili posset transferrier arte,
Demissa in terram Pyramis antè fuit.
Inde fuit paruo rursus sublata labore,
Nubibus excelsis inseruitq³ caput.
Discite, Romani, primum submittier, altum
Si sapitis: summus nemo repentè fuit.
Ast humilis, demissus humi, sublimia querit.
Qui volet, hoc facili scandet ad astra gradu.

I X.

Saxa agit Amphion, Thebana ut mœnia cõdat:
SIXTVS & immensa pondera molis agit.
Saxa trahunt ambo longè diuersa: sed arte
Hæc trahit Amphion, SIXTVS et arte trahit.
At tantũ exsuperat Dircaũ Amphiona SIXTVS,
Quantũ hic exsuperat cetera saxa lapis.

X.

Fama ubi translata fuerit diffusa per Orbem,
Pyramidis, nullo deperitura die,
Romanã citus adueniet Germanus ad Urbem,
Ut maius fama contueatur opus.
Adueniet velox aduersis Indus ab oris,
Et feret hũc celeres Græia turba gradus.
Hũc iter Hispani facient per cærule nautæ:
Hũc Orientales vela secunda dabunt.
Gallia

*Gallia nostra aderit valdè studiosa videndi, —
 Quā tenet immodicus Martis, et artis amor.
 Si verò Hispanus, Germanus, Eöus, Achiuus,
 Indus, seu Gallus Pyramidem videat,
 Qui saxi molem non admirabitur huius,
 Durior hac saxi mole putandus erit.*

X I.

*Angulus ingentem celauerat antè remotus
 Pyramidem dignam nobiliore loco. (uit
 Trāstulit hāc SIXTVS QVINTVS, mediaq; loca-
 In platea, Diui sunt ubi templa Petri.
 Tanta ut Pyramidi fuit area debita tanta,
 Debita sic platea Pyramis ipsa fuit.
 Ac ut Pyramidē celebris locus ornat acutam,
 Pyramis exornat sic celebrata locum.
 Quod dedit hac illi, prius hac accepit ab illo:
 Quodq; hac accepit, iam dedit ille prius.
 Sic par ergo pari compensant munere munus
 Comparia officio Pyramis, atque locus.*

X I I.

*Huc populi properent: en saxeae surgit in altum,
 Quæ varys moles molibus acta fuit.
 Visendi studio accurrant, quin immò recedant,
 Aut sua palpebris lumina tecta premant.*

*Nā subito attonitus, viso quasi Gorgonis ore,
Qui lapidem hunc cernet, fiet & ipse lapis.*

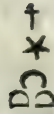
X I I I.

*Pyramis hæc Solem vix antè obscura videbat,
Maiores Soli quam voluere sacram.
Reddit eam luci SIXTVS: nunc proxima Soli,
Fixa solo, soli sola dicata Deo est.*

X I V.

*Promerito attolli tibi Pyramis altera debet,
Pyramidē immotā, SIXTE, quòd arte moues.*

X V,

Vrbs Quiritū
 Floruit olim
 Magnis conspicua
 Molibus, & statuis,
 Quas Romana potentia
 Mira arte terris è remotis
 Victrix in Urbem vexerat integras.
 Hæ denotabant acria prælia
 Aduersus hostes facta viriliter,
 Virtutis almæ nobile præmium.
 Verū profundis obruta noctibus
 Romę iacebant hæc opera omnia,
 Ni maximorum Pontificū decus
 Dignus Sibyllæ secula viuere
 Sixtus, latrones post domitos graui
 Bello, subactos fortiter exules,
 Et liberatos Italicos sinus,
 Vrbi nitorem reddere pristinum
 Conatus esset: saxa iacentia
 Ni sustulisset: conspicuo nisi
 Rectam locasset Pyramidem loco:
 Votiua ad ædem Virginis integræ
 Strauisset amplas, & faciles vias:
 Puras in Urbem Romuleam nisi
 Duxisset vndas tramite deuio.

Quando igitur per te nunc pristina Roma resurgit,
 Communi voto, & veteri de more Quirites
 Hunc tibi, SIXTE, locant Obeliscū è marmore duro.

SIXTO V. PONT. MAX. OPT. PRINC. FELICI
 PERETTO DE MONTE ALTO PA. PA. OB PV
 RATAM PRAEDONIB. ITALIAM, RESTITV
 TAM INSTAVRATAMQ. VRB. OBELISCVM
 CAES. E CIRCO NERON. IN MEDIAM D.
 PETRI AREAM INCREDIB. SVMPTV TRA
 LAT. ET VERAE RELIGIONI DEDICATVM
 S.P.Q.R. AD REI MEMOR. OBELISC. HVNC P.

X V I.

*Vnus ut est Phœnix, longa post tempora vita
 Qui rapido incensus Solis ab igne perit,
 Sed cinere è proprio sese ipse reseminat ales,
 Atque illi è tumulto vita renata redit.
 Unica sic Roma est, longos quæ firma per annos
 Incensa hostili sæpius igne fuit.
 Illa sed è proprijs fuit instaurata ruinis,
 Atque è ruderibus post reparata suis.*

X V I I.

*Pyramidi superimpositos Tritonia montes
 Ut vidit, sancti stemmata clara Patris,
 Sic ait ad Musas: vobis linquenda, Sorores,
 Græcia: vos Latij regna beata manent.
 En ut MONS ALTVS septem supereminet Urbis
 Collibus? hunc posthac vos habitare decet.
 Vos ille hospitio excipiet, vos ille fouebit,
 Et prærit vestris alter Apollo choris.
 Nec vos Parnassum montem liquisse pigebit:
 Nam fuit iste biceps, ast erit ille triceps.*

X V I I I.

*Pyramidem Soli quam prisca dicauerat atas,
 Auctori Solis tu modo, SIXTE, dicas.*

X I X.

*Multi mirantur Xerses què Persicus olim
 Fecerit, ut velis peruius esset Athos.*

Multi

*Multi mirantur perfossū à pluribus Isthmon,
Et si perfectum non fuit, illud opus.*

*Multi diuisas Alpes mirantur aceto, (nu.
Multi exhausta hominū stagna Lucrina ma
Venisse exciso, Luculli in pradia, monte
Euripum, plures obstupuere viri.*

*Quid si vidissent à SIXTO Principe motam
Pyramidē, in mediū transpositamq; forum?*

X X.

*Sisyphus assiduò saxum dum volueret ingens,
Alternā posset nec requiete frui,*

*Sensit apud superos operosa mole moueri
Pyramidem, & sisti splendidiore loco.*

*Inuidit superis (Stygio nam regnat in Orco
Inuidia) & tales edidit ore sonos :*

*O me felicem, voluendi ut ponderis ars est,
Ars ita sistendi si foret vlla mihi.*

X X I.

*Astra Pololucē, transcendunt aëra montes,
Vasto terrarum degit in Orbe leo.*

*Pyramide in summa sunt hæc insignia SIXTI,
(cuius laus terras, aëra, & astra replet.*

X X I I.

*Quadrata est, punctū quæ Pyramis exit in vnū,
Et Soli quondam sacra dicata fuit.*

*Sic quadruplex annus lucem concurrat in vnā,
Bisse-*

*Bissextus nobis provenit unde dies .
Soli annus sacer est : Εἰ nil nisi ὀμβροῦ anni
Romanis olim Pyramis ista fuit .*

X X I I I .

*Cum vaga diluvio Tellus submersa fuisset ,
Et tumidis hominum gens perisset aquis ,
Factis à tergo saxi reparasse , Poëta
Fingunt humanum Deucalionagenus .
Verum tunc illi si talia saxa fuissent ,
O quantos aleret terra Gigantas iners ?*

X X I V .

*Ægypto Augustus Romam me aduexit , et alter
Augustus mediam transtulit in plateam .
Ille fuit princeps , hic princeps : sed facit hunc res
Augustum , Augusti nomen at alter habet .*

X X V .

*Quòd mihi tam longo celebretur Pyramis ista
Carminè , ne mirum , candide lector , habe .
Pyramides Phœbo , sūt et sacra carmina Phœbo :
Conueniunt igitur carmina Pyramidi .*

X X V I .

*Hereticus , genus impurū , gens perfida , et exlex ,
Gens tantum indoctos fallere docta viros ,
Sacrilego (horrescoreferens) deiecerat auso
Edita sacrata signa verenda Crucis .
Religio iacuit iusto commota dolore ,*

Et

*Et lacrimas oculis fudit, & ore preces.
 Verum cum Romæ sanctissimus anea SIXTVS
 Ederet in saxi vertice signa Crucis,
 Tunc surgente Crucis signo surrexit & ipsa
 Religio, ut iacuit mæsta, iacente Cruce.
 In risum lacrimas, & luctum in gaudia vertit,
 Lamenta in cantum, in iubila læta preces.
 Nec minus est gauisa Crucis consurgere signū,
 Quàm doluit sanctæ signa iacere Crucis.*

XXVII.

*Vana superstitio sibi Romæ erexerat olim
 Pyramides, docta saxa polita manu.
 Religio illius victrix sibi parta trophæa
 Vindicat, hisq; addit clara trophæa Crucis.*

XXVIII.

*Pyramis ut fidei posthac inseruiat alma,
 SIXTVS eam trāsferat, sacrat & ipse Cruci.
 Nec mirum est tantæ transferri pondera molis,
 „ Nam transfert montes indubitata fides.*

XXIX.

*Olim Pyramides varias habuere Quirites,
 Omnes sed longo deperiere situ.
 Vna hæc præ reliquis semper stetit integra Romæ,
 Nec potuit longo firma perire situ.
 Sic una est semper Romana Ecclesia, quæ stat
 Integra, quam potis est frangere nulla dies.*

C Qua-

*Quæres, quì steterit longos integra per annos?
Eius quòd CHRISTVS creditur esse basis.*

X X X.

*Ænea serpentis Moses simulacra sacerdos
Extulit, agrotis ut medicina foret.
Nunc alter Moses Obelisci in vertice SIXTVS
Erigit agrotis ænea signa Crucis.
Vos, ò Romani, sustollite ad athera vultus,
A cruce nam vobis vestra petenda salus.*

X X X I.

(sit,

*Integra præ reliquis quòd Pyramis una remã-
Non mirum est, illam texerat umbra Petri.
Sed neque nũc mirũ est in apricum educier illã:
Sub SIXTO integritas inuiolata manet.*

X X X I I.

*Romuleã Princeps dum Luxemburgus in Urbẽ
Magna equitum turma præueniente venit,
Pyramis audito strepitu consurgit in altum,
Celsaq; conspicuum tollit in astra caput,
Scilicet ut pompam latè prospectet equestrem,
Qualem non vidit forsitan illa prius.*

X X X I I I.

*Dux Pinei veniens Francorum nomine Regis
Dum Romanorum grandia tecta subit,
Pyramidem rectam miratur surgere vulgus,
Qua præcedenti nocte iacebat humi.*

In

*In promptu caussa est : mirari desine vulgus ;
Intranti adsurgit Pyramis ipsa Duci .*

X X X I V .

*Dum stabit motus nullis Obeliscus ab Euris ,
SIXTE , tuum stabit nomen , honosq₂ tuus .*

X X X V .

*Pyramis hìc igitur posthac immota manebis ?
Hæc tua erit sedes ? hic locus vnus erit ?
Immò ego carminibus propria te sede reuellam :
Sis licet ipsa ingens , sis licet ipsa grauis ,
Te mea Musa feret , quàm se Pallantias effert :
Te trans Herculeos transferet illa sinus .
Sis etiam procera licet , sis quàmlibet alta ,
Astra licet ferias vertice celsa tuo ,
Altiùs haud solui metuens te penna deinceps
Euehet , & cali te super astra feret .
Sis diuturna licet , solido de marmore facta ,
Carminibus fies tu diuturna magis .
Marmora tēpus edit , consumit saxa vetustas :
Sed nihil in Musas hæc duo iuris habent .*

²⁰
ANAGRAMMATISMI.

FELIX PERETTUS DE MONTE ALTO.

EN SAXVM TOLLIT, ET DEFERT OPE?

Iambicum trimetrum.

*Princeps abundè copijs circumfluens,
Qui liberalis parcere impensis negat,
Nil inchoatum deserit, sed perficit
Quicquid profundis experitur sumptibus.
Transferre montes, arduas rupes solo
Æquare, valles eleuare concauas,
Siccare fluctus profluentis fluminis,
Cursus aquarum in pradium deducere,
Saxum, quod altis hareat radicibus
Fixum, mouere proprio potest loco.
Hæc cuncta Princeps perficit ditissimus.
,, Magna potentes porrigunt opes opem.
SIXTUS gubernans legibus mundum suis
EN grande SAXVM TOLLIT, ET DEFERT OPE?*

FELIX PERRETUS DE MONTE ALTO.

VEL PONTIFEX DETERRET MALOS.

Iambicum trimetrum .

*Artes fuerunt Ciuitatis Romula
Perdere rebelles , subditis ignoscere :
Istis & Orbem Roma rexit artibus ,
Ac imperatrix gentibus leges dedit .
Et nunc easdem Pontifex artes tenet
SIXTUS : per illas imperat feliciter
Et Urbi , & Orbi . Recreat bonos bonus ,
VEL PONTIFEX à fraude DETERRET MALOS.*

FELIX PERRETUS

PERFERIT EXVLES.

Asclepiadæum .

*Purgauit Latium maximus Hercules
Monstris horrificis , atque latronibus :
Claua roborea contudit exulem ,
Prædonem hinc ubi sunt saxa Lacinia :
Romani latebra montis in abdita
Cacum magnanimus perdidit impium .
Nunc SIXTUS domitos , alter ut Hercules ,
Non solum ferit , at PERFERIT EXVLES.*

SIXTUS

SIXTVS QVINTVS DE MONTE ALTO.

MVND0 SOLVS EXTAT INQVIETVS.

Hendecasyllabum.

*Felix, qui regitur Monarcha ab uno
Mundus: sed vigili est opus Monarcha,
Et qui centoculi sit instar Argi,
Qui nunquam requiescat. Ecce SIXTVS
Mundi solus honos, Monarcha solus,
Mundum quàm benè solus administrat?
MVND0 SOLVS enim INQVIETVS EXTAT.*

Senarium.

*Mundo quietem Principis gignit labor:
Omnes quietos reddere ut mundo queat,
MVND0 INQVIETVSSOLVS extat PONTIFEX.*

SIXTVS V. DE MONTE ALTO.

TANTOS EXVLES DOMVIT.

Sapphicum.

*Gens potens armis inimica pacis
Fuso inundabat Latium cruore,*

Et

Et dabat rubris abolenda flammis

Tecta superba.

Corde ducebat gemitus ab imo,

Et genas fufis lacrumis rigabat

Exules cernens equitare inultos

Itala tellus.

Italaò tellus cohibe dolorem,

Siste sub SIXTO lacrumas obortas:

Ecce Saturni rediere tandem

Aurea secla.

Dic'io, Paan, age nunc triumphos,

Delphica crines redimita fronde:

EXVLES TANTOS DOMVIT Peretti

Ferrea virga.

F I N I S.

Typographus Lectori.

Etſi inter Obeliſcum, & Pyramidem hoc diſcriminis pleriq. omnes conſtituât, quod ille vno duntaxat, hæc lapidibus cõſtet innumeris; quia tamen vtriuſque eadem ferè figura, & idem omnino ſymbolum eſt, ideo vtraque dictione promiſcuë vſus eſt Auctõr, id præſertim in carmine ratus ſibi licere.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

LIBELLVS

De ratione Anagrammatismi Ad Lectorem

AVCTORE GVILIELMO
Blanco Albienſi I. V. D.

BIENNIVM ferè iam eſt, Lector beneuo-
le, cùm è Gallia in Italiam me contuli, vbi
in viros eruditione celebres, quibus hæc
etiam fœcunda eſt, feliciter incidi, quibus-
cum ſermonem benè longum de re litera-
ria perſæpe habui, cum quibuſdam etiam
conſuetudinem, & amicitiam iunxi. Sed cùm in Anagrâ-
mat^{um} mentionem caſu incidiffem, ſatis mirari non potui,
rem origine antiquiſſimam, artificio admirabilem, venu-
ſtate amabilem, & vſu apud noſtrates frequentiſſimam,
hîc non dicam à vulgo, non ab hominibus mediocriter
eruditis, ſed verò etiam à doctiſſimis quibuſq. (vnum, aut
alterum duntaxat excipio) paruiſieri, aut etiam ignorari:
quibus ſi perſpecta foret, planeq. cognita huiuſce rei pul-
chritudo, non eſt dubium, quin artis admiratione capti,
& rem ipſam ſubitò tentarent, & vt ſuapte natura ſaga-
ciſſimi ſunt, feliciter abſoluerent, in eaq. longè ceteris an-
tecellerent, ac ſe ipſos tandem alijs admirabiles præſta-
rent. Quandiu enim inuſitatum erit Italis hoc artificio,
& Gallia finibus continebitur, neque Alpes tranſcendet,
randiù neceſſariò eueniet, vt ipſi neque ament illud, ne-
concupiſcant; Rectè enim dictum eſt à Poëta :

-Ignoti nulla cupido.

D

Equi-

Equidem cū proximis superioribus diebus meā in Obeliscum Vaticanum Epigrammata cum aliquot Anagrammatis SIXTO V. Pont. Max. obtulissē (quæ Sanctissimus ille Senex pro sua erga studiosos benignitate habuit acceptissima) eaquē iam in apertum, & lucem proferre cogerer, efflagitarunt à me amici mei complures, & viri quidam doctissimi suaferunt, vt nonnihil adtexerem de ratione Anagrammatis, & quod Lectori proponerem, id ei breuiter vt declararem. Quorum quotidianis tandem deuictus precibus ego me paulisper à grauioribus studijs, & occupationibus subtrahere constitui, vt ad scribendum aliquid de his leuiculis, sed difficilibus tamen, & pulchris animum traducerem. Itaq. Anagrammatismi originem, notationem, naturam, artificium, vsum denique, & finem, via & ratione aperiam, remquē ipsam etsi raptim, non agam tamen turbulentē.

Antiquissima est Anagrammatum origo, quorum tamen quis primus auctor fuerit, nondum compertum habeo. Certē ab Hebræis huiuscemodi artificium promanasse, vel illud argumento est, quod Hebræi non solum nomina, sed ipsas etiam nominum literas in magna semper habuerunt veneratione. Et Cabalistarum secreta ferē mysteria literarum numeris intexta dicuntur. Quin etiam memini me alicubi legere (locus tamen mihi non succurrit) Lycophrona literas Hebraicas percalluisse, & inde Anagrammatismos suos fecisse; vt dicendum sit, hoc artificium ab Hebræis ad Græcos transmissum fuisse; à quibus quā diligenter excultum fuerit, vnus vetustissimi Poëtæ, inter illos septem, qui Pleiades dicebantur, relati eiusdem Lycophronis declaratur exemplo; Illius enim

Isaac. Tzetzes in proleg. ad Lycophr.

Interpres Isaacius Tzetzes* refert eum Ptolemæo Philadelpho non tam ob Poësim, quā ob Anagrammatismos suos carum fuisse, à quo ille dicebatur per Anagramma.

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ.

ΑΠΟΜΕΛΙΤΟΣ.

Nec non

ΑΡΣΙΝΟΗ.

ΙΟΝΗΡΑΣ.

Sed adscribam ipsa Isaacij verba : ὁδοκίμει δὲ τότε Λυκόφρων, ἔ τοσοῦτον δὴ τῶ ποίησιν, ὅσον δὴ τὸ λέγειν Ἀναγραμματισμοίς. οἷον ὅπ, Πτολεμαῖος, ὅτὸ μάλιστα λέγει μεταγραμματιζόμενον. Ἀρσινόη δὲ, ἰὼν ἥρας, καὶ ὁμοία ποιεῖται. Artemidorus Daldianus Philosophus * Anagrammatum mentionem facit, caque ad somniorum interpretationem (sed somniat ipse) multum conducere arbitratur. Scholiastes Homeri Eustathius Anagrammatismi meminit, cuius ille quidem multa subiungit exempla, quorum nos vnum, aut alterum duntaxat, breuitatis causa, adferemus.

^a Artemid.
lib. de inter-
pr. somn.

^b Eustath. in
vers. 55. I-
liad. a.

χόλος	bilis.	Ἀτλας	Atlas.
ὄχλος	turba.	τάλας	miser.
ἀρετή	virtus.	πέλας	vicinus.
ἔρατή	amabilis	λέπας	rupes.
φλύαρος	nugæ.	μῦθος	verbum.
φλαῦρος	vilis.	θυμός	thymus.
λιαρὸς	tepidus.		
ἱλαρὸς	hilaris.		
λόχος	cohors.		
ὄχλος	turba.		

Cum autem sub FRANCISCO Primo Galliarum Rege regnare cepissent literę, ex illis veteribus Athenis Lutetiam, hoc est, in nouas Athenas transportatum fuit hoc artificium, quod multi statim exceperunt, & feliciter exercuerunt, maximè verò Ioannes Auratus verè aureus Poëta, immò veriùs Poëtarum artifex, ex cuius officina, tanquam ex equo Troiano, clarissimi Poëtæ

prodierunt, vt ob eam vel maximè caussam ei conueniat
sui ipsius nominis Anagramma :

I O A N N E S A V R A T V S .

A R S E N N O V A V A T I S .

Dicitur autem Anagramma ἄντρον τῆ ἀνὰ, quod est in
compositione, re, vel sursum, καὶ τῆ γράμματος, quod est
litera, vel scriptura . Vnde ἀναγράφειν, idest perscribere,
vel transcribere, quoniam reponuntur, rescribuntur, con-
texuntur, & traijciuntur literæ nominis ita aptè, & con-
cinnè, vt earum elementis sursum deorsum, vtrò citroq;
commeantibus producat aliquæ sententia, quæ dicitur
Anagramma. Quod fortasse non aliter fit, quàm olim De-
mocritus voluit atomos suas, idest, corpora indiuidua ita
motu quodam ferri, vt concursuionibus inter se cohæresce-
rent, ex quo efficerentur omnia . Exemplum erit de hoc
nostro :

L A V R E N T I V S G A M B A R A .

E R A T V R B I L A V S M A G N A .

Huius enim nominis elementa confundas, perturbes,
permisceas, coalescent illa in hanc clausulam, *Erat Vrbi
laus magna*, si aptè scilicet traijciantur, & connectantur:
Nam quæ sunt literæ in hac clausula, *Erat Vrbi laus magna*,
eæ sunt in his nominibus, *Laurentius Gambarà*, hoc est,
non pauciores, non plures, non aliæ; sed totidem, sed
eædem . Qua in re tria requiruntur, duo ex parte artificis,
ingenium, & labor; vnum ex parte rei, nominis scilicet
dispositio : Nam & animi, & ingenij celeres quidam mo-
tus esse debent ad excogitandum, quid ex cuiusvis nomi-
nis literis elici possit; In quo etiam multum industriæ po-
nendum, multum operæ, & laboris infumendum, vt ad fi-
nem perducatur . Quod non aliter fiet, quàm si nominis
ratio, & dispositio id patiatur . Sunt enim pleraq; nomi-
na adeò intricata, & (vt ita dicam) infelicia, tam crebris,
tam asperis literis cõposita, vt vel deposito pignore con-
ten-

tendam, nihil ex illis, quod perfectum habeat sensum, eliciri posse; sed frequenter accidit, ut nomina pluribus vocalibus, & simplicibus literis, iisque diuersis constantia feliciora quodammodo sint; ex quarum transcrip-
 tione, & transpositione denominatur, ut diximus, Anagramma. Sic *Επίγραμμα*, inscriptionem dicimus *ὑπὸ τῷ ἐπιγράμει*. Appellatur etiam à Græcis *Αναγραμματισμός*, ut *ἐλλεισμὸς*, *βαρβαρισμός*, *σολοιχισμός*, & id genus alia. Est siquidem Anagrammatismus literarum traiection, & transpositio: nomen figuræ apud Grammaticos, qua vocabuli alicuius literis traiectis, & transpositis fit alia, & diuersum significans vox. Ac verbum *ἀναγραμματίζειν* hoc loco usurpatur pro, transpositis literis efferre, aut dicere. Vnde ipsa vox *ἀναγραμματίζειν*, quæ traiectis literis effertur. Et sanè Anagrammatismi dictionem omnibus superius adductis Auctoribus probatam esse video: cum tamen Anagrammatis vocabulum nusquā, quod sciam, legerim; sed cur tamen reijci debeat, nō video: siquidem & à viris doctissimis Anagrammatis dictionem accepi; & si Epigramma dicitur, cur non & Anagramma? Neq; verò aliquid discriminis esse opinor inter Anagrammatismum, & Anagramma, nisi quod Anagrammatismus ipsam figuram, ipsumq; modum traijciendi literas: Anagramma verò prouenientem ex hac literarum traiectione clausulam, siue comprehensionem sonat, ut Epigramma non inscribendi modum, sed inscriptionem ipsam significat. Nos utraq; dictione promiscuè utemur pro illa verborum comprehensione, quam diximus. Magnam verò adfinitatem videntur cum Anagrammatis habere versus, quos Græci *ισοψήφοι* appellarunt. Cum enim Græcorum literæ, & item Hebræorum, & Chaldæorum, numerum etiam aliquem significant, huiusmodi versuum literæ acceptæ, ut aliquid numeris significant, eundem constant numerum, & constituunt. Vnde eos versus *ισοψήφοι* appellatos

latos esse constat, quorū meminit scriptor Noctium Atticarum *. Apparet hoc vel ex Epigrammatis Græcis, vbi *a* *Aul. Gell. noſt. Attic. lib. 14. c. 6.* Damagoræ cuiusdam nomen *ισόψηφον* esse cum nomine *b* *Epigram. Græcor. li. 2 Epigr. 253.* *λοιμὸς* falsè, & acutè ostenditur à Poëta, cuius nomen non est positum. Id quod ex hac descriptione apparebit.

Δ	4	Λ	30
A	1	O	70
M	40	I	10
A	1	M	40
Γ	3	O	70
O	70	Σ	200
P	100		
A	1		
Σ	200		
<hr/>		<hr/>	
420		420	

Quibus positis, facilè & Epigramma ipsum intelligetur, quod breuitatis causa prætermitto. Similis, vt dixi, ac planè gemina Anagrammatismi, & nominum *ισόψηφον* ratio, non quidè eadem; ita tamen vt res vtraq; exprimere alteram, aut certè adumbrare videatur. Neque etiam dissimile est quod apud Heliodorū * legi, nihil aliud esse omninò Nilum, quàm annum, hoc & appellatione confir-
c *Heliod. li. bro 9. Aethiop.* mante: literis enim quæ nomine continentur, in calculos distributis, ter centum quinq; & sexaginta vnitates, quot & dies sunt anni, congregabuntur: quod facilioris doctrinæ causa ita describimus.

N	50
E	5
I	10
Λ	30
O	70
Σ	200
<hr/>	
365	

A quo non abhorrent etiam Græci quidam versus Sibyllini, quorum cum varia sit interpretatio apud Hieronymum. Cardanum, ^a Auratum, & Scholiastem Theophrasti, ^b fatius iudicavi, eos non adducere, quam adductos non interpretari. Nos verò hic de Anagrammatismo duntaxat tractamus, cuius adducenda iam est definitio, ut clarius nobis clucescat, quid sit id quo de agimus. Anagramma est clausula, quæ ex artificiosa literarum omnium, neque plurium alicuius nominis transpositione componitur. Clausula loco generis à me constituitur, quippe quæ latè pateat, & plures sub se species complectatur; maximè verò in Iure nostro, ubi clausulæ appellantur edictorum, stipulationum, testamentorumque particulæ. Hinc Ulpianus dixit clausulam de ventre in possessionem mittendo, ^c clausulam compromissi, ^d clausulam de re iudicata, de re defendenda, de dolo malo, ^e & Paulus clausulam legati. ^f Sed dicitur propriè clausula, id quod aliquid claudit, veluti cum ^g Plinius vngues clausulas nervorum summas appellavit. Sumitur nonnunquam pro sententia, quæ epistolam, vel carmen concludit, ut apud Cic. cum ait, ^h *Utare ea clausula, qua soleo.* Quibus modis omnibus clausulæ significatio, ni fallor, Anagrammatismo aptè quadrat. Est enim Anagrammatismus particula orationis, & quatuor plùs minùs dictiones continet; cum tamen unam duntaxat persæpè contineat; Nam & vnici nominis, ut paulò pòst dicemus, Anagramma fieri potest. Claudit etiam, ut plurimum, Epigramma, cui adponitur; quod vel ex nostris li- quidò apparet. Præterea sæpè accidit, ut ex traiectis nominum literis fiat aliqua sententiola, quæ ipsum etiam Epigramma, cui adtexitur, argutè concludat. Est igitur Anagrammatismus clausula; sed quæ tandem clausula? Clausula, quæ ex artificiosa literarum omnium, neq; plurium alicuius nominis transpositione componitur. Quæ

verba

a Card. de re
vñ var. l. 1. 10
cap. 51.

b Leo suavi-
us in schol.
ad Theophr.
Paracels. de
vita long. li.
1. c. 5.

c Cic. Offic.
lib. 1. c. 1.

d l. Posthu-
mus. ff. de
inoff. test.

e l. Labeo ait
ff. de recep.
arb.

f l. Indica-
tū ff. ind. sol.

g l. sed etiam
ff. de leg. 1.

h Plin. li. 11.
cap. 45.

i Cic. epist.
fam. 2.

a l. duo focie
satem. ff. pro
soc.

b l. legatir.
s. ornatrixci-
bus. ff. de
leg. 2.

c Arist. de
Interp. lib. 2
cap. 1.
d l. Qui-
dam. ff. de
pecul. leg.

e Senec. lib.
14. epist.
f Plutar. in
Caton.

verba differentiæ loco sunt : discriminant enim , & distin-
gunt Anagrammatismum à ceteris clausulis . Sed expen-
damus singula verba huiusce definitionis . Artificiosam
dixi hanc literarum transpositionem , quia opus est non
solum ingenio , sed etiam artificio quodam singulari in
Anagrammatis componendis . Ac vt Paulus I. C. * Gram-
maticam appellauit artificium ; ita etiam hæc , vt ita dicā,
Anagrammatica potest aptè congruenterq. artificium ap-
pellari . Quod si cui fortè dubium est , quæso admoueat
manum ad opus , nisi pluteum ceciderit , nisi ungues demor-
derit , nisi digito caput scalpserit , nisi fortè rei difficultatē
pertæsus opus abiecerit , patientissimus erit iudicandus .
Sed quoniam , vt est in libris nostris , * omne artificiū ex
citatione incrementum recipit , ideò qui se in hoc artifi-
cio multum & sæpe exercuerit , sentiet paulatim non mi-
norem difficultatis decessionem , quàm exercitationis fa-
ctam esse accessionem . Literarum dixi , quoniam transfe-
runtur & transcribuntur literæ , vnde etiam , vt diximus ,
Anagrammati nomen est . Quod si nomina , non autem
literæ nominum transponerentur , non iam esset Anagram-
ma , sed eadem esset oratio , cùm ex Philosophorum , * &
Iurisperitorum * placitis , uerba transposita sensum non
immutent . At verò si ipsæ duntaxat syllabæ transponeren-
tur , dicendus tunc esset Anagrammatismus , quoniam syl-
labarum transpositione , etiam ipsæ quodammodò transpo-
nuntur literæ , neq. remanet eadē oratio , exempli gratia :

R O M A .
M A R O .

Scribemus itaque nomina per literas , non autem per no-
tas ; vt olim in hac Vrbe celeres Notarij excipientes ver-
ba dictantis per compendia , & notas sibi quidem notas ,
sed alijs ignotas scribebant , vt ex Seneca , * Plutarcho ,
& alijs

& alijs apparet: unde etiam à Græcis σημειογράφοι, à Latinis Notarij dicebātur: quò spectant Versus illi Martialis: *

*a Martial.
lib. 14. Epig.
208.*

Currant verba licet, manus est velocior illis:

Nondum lingua suum, dextra peregit opus.

Et illud Manilij:

— cui littera verbum est,

Quiq. notis linguam superet.

Notas enim literas non esse Pedius libro xxv. ad Edictum scripsit *. Ac licet militare testamentum notis scriptum iure singulari ex Responso Pauli sustineatur *, illud tamen quod iure communi fit, ne notis scriberetur prohibuit Iustinianus *: vt & in libris suis quicquam per notas scribi, non vno in loco districtè vetuit *. Et Basilii Imperator Orientis animaduertēs occasionem maleficij prauis hominibus eò dari, quòd numeri, quibus, verbi gratia, semis, sextans, vncia, & similia designantur, per notas, recepta antiquitùs consuetudine scriberentur, loco notarum literis vti iussit, quas etiam rustici legere possent, & de suo sumptus in chartas, literas, & scribas ipse suppeditauit *. Ego certè numeros per notas scribi, & in Anagrammatismo literam numeralem, licet refragante Iure Ciuili * propter falsi periculum *, suffragante tamē propter rei difficultatem Anagrammatismi iure, locū obtinere posse existimo. Adferemus exemplum à nobis ipsis petitum, cū alienum non possimus; Nemo enim vnquā, quod mihi videre contigerit, hac de re scripsit:

*b l. sed cum
Parono in
fin. ff. de bono. poss. ff.
c l. Lucius in princip. ff. de mili. testam.
d §. 2. in Auth. de testa. imperf. coll. 8. & Auth. quod sine sub scriptione. C. de testamen. e l. 1. §. pen. & b. 2. §. si quid verò C. de rete. iur. enucl. & in §. illud autē in proam. ff. l. lib. 1. Iuris Orientalis, constitutione 2. Basilij. g d. §. 2. in Auth. de testam. imperf. coll. 8. hl. quoties 2. 2. ff. de here. instit.*

SIXTVS V. DE MONTE ALTO. TANTOS EXVLES DOMVIT.

Sed verò nobis literarum ordo perturbandus non erit, neque nouum nobis Alphabetum cōminiscemur, vt olim Iulius Cæsar, ita referente Suetonio i: Extant, inquit, & ad Ciceronem, & ad familiares domesticis de rebus epistolæ, in quibus, si

i Sueton. in libro Cæsare c. 56. & Auth. Gell. Noct. Attic. li. 17. cap. 9.

E qua

qua occulta perferenda erant, per notas scripsit, id est, sic structio literarum ordine, ut nullum verbum effici posset, quæ si quis inuestigare, & persequi vellet, quartam elementorum literam, id est, D, pro, A, & perinde reliquas commutet. Brutus etiam ipse, auctore Isidoro,

a Isid. Etym.
lib. 1. c. 34.

“quæ acturus erat, his notis & singlis, ut Iustiniani verbū vsurpem, significabat. Sic hodie plerosq; per huiuscemodi notas, quas nos, *Chiffres*, Itali, *Zifere*, appellant, scribere animaduertimus, veritos ne interceptæ literæ aperiantur, vel quod nolint familiarem sermonem in alienas manus deuenire, vel quod facinus aliquod moliantur; ut è Rep. fuerit proximis superioribus diebus hîc edicto caueri; ne quis per literas, vel per has notas de alicuius fama detrahere, aut Principibus maledicere audeat, nonnullis caussam dantibus edicto. Præterea scribemus nomen integrum; neq; enim pro Petro, Paulo, aut Publio scribam simplex, P, sed extendam ipsum nomen. Alioqui excitandi essent ab inferis Valerius Probus, & Petrus Diaconus, qui has singularias nominum literas (sic enim vocantur à Gellio) nobis interpretarentur.

b Aut. Gell.
ibid.

Subiunxi porro (omnium) quia debent omnes omnino nominis literæ in Anagramma concurrere. Hæc enim est lex Anagrammatismi, ut neque literarum aliquid addatur, neque detrahatur. Sed tamen aliquandò obis aliquid remittitur de hoc stricto & summo Anagrammatismi iure, & quadam velut æquitate Prætoria nobiscum agitur, ut scilicet vnam, aut alteram literam omittamus; sed adhibito tamen iudicio, ut non primaria sit nominis litera, quæ reiicitur, sed aliqua ex illis, sine quibus posset facile subsistere per se nomen. Cum autem in nomine eadem litteræ plures sunt, tunc facilius vnius, aut alterius ommissio condonatur; maximè verò propter elegantem aliquem sensum, qui personæ ipsi conueniat, ut in illo Gallico Ioannis Aurati Poëtæ Regij in Petrum Ronsardum Pindari æmulum, in quo ex quatuor, RRRR, duo omittuntur:

PIER-

PIERRE DE RONSARD.

ROSE DE PINDARE.

Ille idem Auratus hunc Anagrammatismum versibus
illustratum ad GREGORIVM XIII. transmiserat.

GREGORIVS DECIMVS-TERTIVS.
DEI GREGIS SECVRI TVTOR.

Donec GREGORIVS DECIMVS tibi TERTIVS adstat,
Non est cur timeas, paruulum ouile, lupos.
Cui si diuino data numine nomina vertas,
SECVRI TVTOR fit GREGIS ille DEI.

In quo quidem Anagrammate tres illæ literæ M. S. V.
omissæ reperiuntur, quod utiq; propter illius venustatem,
& conuenientiã tolerari potest. Sed dederit mihi veniam
tam industrius artifex, si manum alienæ tabulæ adposue-
ro, easq; tres literas ita leui negotio adcommodaui:

GREGORIVS DECIMVS-TERTIVS.
DEI GREGIS SECVRI TVTOR SVM.

Donec GREGORIVS DECIMVS tibi TERTIVS adsto,
Non est cur timeas, paruulum ouile, lupos.
Nam si diuino data numine nomina vertas,
SECVRI TVTOR SVM GREGIS ipse DEI.

Quo quid venustius, quidve Pontifici conuenientius
excogitari potest? Sed eò redeamus, vnde nos exempla
abduxerunt. Poterit facillimè omitti litera, sine cuius
ministerio potest per se stare nomen: vt litera, H, quæ
consonantibus postposita potestatem non admodum vi-
detur mutare. Qua ratione factum est, vt Latinorum qui-
dam * eam literarum albo expunxerint, non tam literam,

a *Aul. Gell.*
Noct. Attic.
lib. 2. cap. 3.
Diomed. li. 2.
et Priscian.
lib. 2.

E 2 quàm

a Terentia.
Maur. de li-
cer.

quàm adspirationem esse rati : quò spectant Versus illi
Mauri Terentiani :

Nulli dubium est , faucibus emicet quòd ipsis

H. litera, siue est nota, quæ spiret anhelum :

Quin hanc etiam Grammatici volunt vacare,

Quia non adicit literulis nouum sonorem.

Nos etiam in hoc Anagrammate eam pratermisimus,
quod olim Tolosæ pueruli ad quendam Præsidentem lusimus :

MATTHAEVS CALVENTIVS.

TALES MVSA VETAT VINCI.

Sed qua ratione nihil in Anagrammate omittendum
est, eadem etiam nihil adijciendum. Ideò diximus in defi-
nitione, (neque plurium) . Poterit tamen, si subsit aliqua
ratio, addi litera, veluti si dixeris, reliquias, religio, rep-
perit, & similia, quæ Poëtis vsitatissima sunt. Non enim
ita religiosè obseruanda est orthographia in Anagram-
matis, sicut in reliquis; sed aliquantulum ab eius lege, &
regula propter necessitatem deflectemus. Ego quidem in
Anagrammatis meis aliàs scripti *Perretus*, vt omnes ad v-
num scribunt, aliàs *Perretus*, vt etiam scribi posse existimo.
Non longè abiero. Celeberrimus olim ille in Auenionē-
si Academia Iuris Professor *Aemilius* ab omnibus *Ferretus*,
à nullo *Ferettus* dictus fuit. Si scribitur *Ferretus*, cur nō
& *Perretus* ? sed de hoc alij viderint. Id mihi satis est osten-
dere, posse nos aliquandò, si vrgeat necessitas, à communi
orthographia sine scrupulo recedere, dum subsit modò ali-
qua ratio. Exemplum tradi potest de Anagrammate RE-
GIS, & REGINAE, quod apud nos incerto auctore
circumfertur :

HENRY DE VALLOIS ROE.

LOVYSE DE LORRHAINÉ.

In quo ROE pro ROY ex noua quorundam scribendi
ratio-

ratione ponitur. Quòd si quis fortè adeò morosus fuerit, vt cum adspiratio posita in medio illius dictionis, *Lo. rhaine*, offendat, poterit ea in alterius principio non malè collocari, hoc modo, *Hlouyse*. Nam in antiquis numismatis sæpenuerò vidi, *Hlodonicus*, præposita adspiratione. Vnde etiam, *Clouys*, pro, *Louys*, & *Clodoneum* pro *Lodonico*, dici à nostris adspirationis nota non benè animaduersa, ea'que ideò in literam, C, commutata, didici à Seraphino, vt Iuris, ita bonarum omnium artium peritissimo. Admirabile certè Anagramma, & velut diuina quadam prouidentia cōstitutum, vt in REGIS nomine nomen REGINAE, & è conuerso, inueniatur. Nec non qui vna caro sunt, quasi vno, & eodem nomine censeantur. Amicus quidam meus plus fortasse amicitia, quàm veritati tribuens, cùm Auenioni superioribus annis Ius Ciuile publicè profiterer, hoc mihi dedit Anagramma :

GVILIERMVS BLANCIVS.
VIR MAGNVS ILLVCEBIS.

vbi, *Guiliermus*, pro, *Guilielmus*, scribebat, ea ductus ratione, quòd à Græcis *Ιλιεργος*, non *Ιλελγος*, scribi animaduerteteret. Quod equidem quanquam in me nec agnosco, nec me vnquam agniturum profiteor, omen tamen accipio. Porro dubium non est, quin diphthongus omnis separari possit per diæresin (quod ego in vetustissimis lapidibus sæpiùs obseruauit) vt è conuerso vocales duas in vnam diphthongum quasi per sinæresin coalescere posse certissimum est; quod vtrunque præstitit Auratus in Anagrammate Sanctissimi nominis IESV.

I H Σ O T Σ.

Σ T H O I Σ.

1 Isa. 53.

vbi diphthongum propriam, *eu*, in duas vocales dissoluit: deinde verò literas duas, *e*, & *i*, in vnam diphthongum, *ei*, compegit. Felicissimum sanè Anagramma, cùm ille se per Prophetam* tanquam ouem ad sacrificium ducendum esse pronunciauerit. Quin & aliquandò licere existimo, omiſſa diphthongo, simplicem, eamq; vltimam, & sonantem literam retinere. Sed quantum in nobis erit, obseruabimus communem orthographiam, quæ nimirum recepta est à classicis, & probatis auctoribus. Quòd si tamen fuerit adiungenda litera, adiungemus vnam ex illis quæ nomen constituunt, vt non tam adiunxisse, quàm iterasse videamur; facilius enim permittitur repetitio literæ, quàm adiectio nouæ, vt in eo nostro,

F E L I X P E R R E T V S.

P E R F E R I T E X V L e S.

litera, *e*, repetitur. Ita etiam in Anagrammatismo Viri Illustrissimi literam, *a*, iteraui, cuius nomen idcirco prætermitto, quòd in commodiorem locum illud mihi reseruandum esse duco: Anagramma quidem infero:

S O L V S L A B E V A C a B I S.

P. Franciscus Bencius è societate Iesu, Mureti nostri discipulus, de quo tantus ille Magister non immeritò gloriari solebat, literam, *s*, duplicauit in suo illo de Beato Ignatio, qui auctor fuit illius Orbi Christiano fructuosissimæ Religionis:

I G N A -

IGNATIVS DE LOIOLA.
O IGNIS A DEO ILLATVS.

Quòd si quærat aliquis, num faciliùs adiectio, quàm omiffio toleretur? magis putarim adiectionem tolerari. Ita enim natura comparatum est, vt lubentiùs plusculum semper accipiamus, quàm aliquid omittamus. Neque verò scio, an perfectæ alicuius sententiæ complectendæ, & ex literis nominum eliciendæ caussa, recipi illa consuetudo possit, qua literæ quatuor aut quinque repetuntur, & dictio interdum vna in Anagrammate iteratur, vt in quodam Mureti, omnium qui sunt, aut fuerunt nostra ætate, eloquentissimi,

MARCVS ANTONIVS MVRETVS.
MERCVRIO NATVS NATVS SVM.

repetitur videlicet dictio illa, *natus*, haud scio, vti dicebam, an rectè; sed fortasse tam commodæ sententiæ caussa tolerari potest; cuius etiam mentionem facit Bencius in funebri illius Oratione amoris in cum sui, & elegantiae plenissima. Multò tamen, meo quidem iudicio, elegantius illud de eodem Mureto Anagramma Lingua Gallica,

MARC ANTOINE DE MVRET.
NATVRE M'A MENE DROICT.

quo significabatur, eundem Muretum ingenio potiùs auctore, ac natura duce ad tantarum rerum cognitionem, vsumque venisse, quàm vllò vsum doctore, ac magistro: fuisse nimirum & Græci dicunt, & in magna ingenij commendatione ponunt, (cuius etiam rei commendatione cātor ille apud Homerum Phemius in *Odys* ^{a Hom. Odys.} ^{lib. 22.} sua penè extrema à superbis procis mortem deprecabatur)

a Suid. in hi-
stor. & Dion
Chrysostom.
Orat. 56.

tur) αὐτοῖς δ' αὖτε: qualem etiam fuisse Heraclitum Ephe-
sium Suidas attestatur. * Sed ut eò reuertamur, vnde nos
Mureti iucunda recordatio auerterat, qui & omittere si-
mul, & accipere voluit, audiendus nō erit. Licet nobis ta-
men aliquandò literam vnā in alteram mutare, hoc est,
pro elemento vno aliud adsumere; vt & vnus omissio, &
alterius adiectio videatur. Nos, T, in V, in eo Anagram-
mate commutauimus,

SIXTVS QVINTVS DE MONTE ALTO. MVNDO SOLVS EXTAT INQVIETVS.

b Becan. lib.
a Hermas.

Sed hoc loco literarum cognationes diligenter considerā-
da erunt, quæ ex Græcis, & Latinis Grāmaticis peti pos-
sunt. In vocalibus facilis * est transitus ex, A, in E, & ex, E,
in, I, rarior ex, A, in, O, frequētissimus ex O, in, V, & cōtrā.
De consonantibus alij viderint. Fortassis etiam litera du-
plex in simplicem non malè mutabitur, veluti, Z, in, S, vt
videre est in nostro Doctoris Nauarri:

MARTINVS AB AZPILCVETA. BEATVS IN CAELVM ASPIRAT.

c arg. l. 1. ff.
de orig. iur.

d Plin. lib. 5
c. 8. Solin. in
Polyhistor.
Herodot. lib.
4. Melpome.
e In l. iuris-
gentium §. 1.
ff. de pact.

Sed conclusio est Anagrammatismum tantò propiùs ad
perfectionem accedere, quantò longiùs abest ab omni li-
centia*. Persequamur membra definitionis nostræ. Dixi-
mus (alicuius nominis.) Sed cuius tandem nominis? Pro-
prij scilicet. Vnde Populi in Africa Atlantes dicti, sine
Anagrammate erunt, cum soli sint anonymi, hoc est, si-
ne proprijs nominibus; nam in vniuersum Atlantes nomi-
nantur: * singulis autem nullum proprium imponitur.
Ac fortasse non ineptè dixerit aliquis, quatuor illorum
contractuum, quos nostri innominatos appellāt, & vulga-
rium Actionum præscriptis verbis, quæ proprium nomen

non

non habent, * nec non beneficiorū, seu, vt Latinè loquar, sacerdotiorū, quæ innominata dicimus, nullum dari posse Anagramma: hæc, inquam, fortasse non ineptè dixerit aliquis, cū non in personis modò, sed in omnibus etiam rebus, vt ita loquar, nominatis locum esse Anagrammatismo, cū ex Eustathij exemplis, quæ superiùs adduximus, tum verò ex ijs, quæ mox dicturi sumus, perspicuum fiat. Sciendum est autem nomen proprium bifariam accipi, in genere scilicet, & in specie. In genere sumptum, prænomen, nomen, cognomen, & agnomen continet: speciatim, & strictè acceptum, à prænomine, cognomine, & agnomine distinguitur. Idq; non aliter, quàm in Iure nostro, adoptio, * cognatio, * & iurisdictio * & in genere, & in specie considerantur. Nos verò hic generatim accipimus nomē, vt possit aliquis pro arbitrio, & prænomen, & nomen, & cognomen, & agnomen simul vertere, exempli gratia, si quis Anagrammatismum fecerit horum nominum,

Publius Cornelius Scipio Africanus.

Quin etiam nomini proprio potest interponi dignitatis nomen, & similiū. Huius generis vnum mihi olim Tolo-
sæ à quodam caussarum patrono eius artifice relatū fuit, idque longè pulcherrimum,

GEORGIUS CARDINALIS ARMENIACVS.
DIVINO MISSA SACRA LVCERNA GREGI.

Neque illud reticebo, quod cū essem Neapoli, retulit mihi, nescio quis, suppresso auctoris nomine, sed postea in Urbem reuersus intellexi esse Ioannis Cargæ viri benè docti:

RODOLPHVS DE AVSTRIA IMPERATOR SECVNDVS.

ARDORIS VACVVS TV DE SPLENDORE TRIVMPHAS.

Illustrissimus Carolus Borbonius Cardinalis de Vendos-

F me,

al. l. 1. & l. 2.
ff. de præ-
script. verb.

b §. 1. Insti.
de adopt. l.
1 ff. eod.
c l. pen. ff.
unde legir.
d l. 3. ff. de
iurisdict. om.
iudic.

me, Princeps inter eruditos nobilitate, inter nobiles eruditione, inter utrosque pietate, ac inter omnes humanitate excellens, vnum luculentissimum concinnauit, quod arguto Epigrammate exornatum ad Summum Pontificem misit:

SIXTVS QVINTVS DE MONTE ALTO.
MONS TVTVS, IN QVO STAT LEX DEI.

Licebit præterea separatim nomen vnum tantummodò vertere, vt,

V A L E S I V S.
L A V S I E S V.

nam & Hebræi vnum tantum, & simplex nomen habuere, vt Moses, Isaac, Esau. Item Græci, vt Homerus, Demosthenes, Hesiodus. Idemq; antiquitus apud Germanos in vsu fuisse, vt vnico nomine; eoque proprio singuli censerentur, adnotauit Viglius^a. Quin etiam apud Romanos, seruis vnicum tantum nomen fuisse, ex quodam Imperatorum Rescripto^b apertissimè colligitur. Et ferè appellantur à Iureconss. in thematis proponendis, Stichus, Erotus, Damæ, Pamphili: liberi verò Sext. Augerius, T. Sempronius, C. Seius, P. Mæuius, L. Titius, Aul. Numerius. Sed frequentius accidit, vt nomen & cognomè simul vertantur, quæ etiam separatim, vt dixi, verti possunt. Reuerendissimus D. Seraphinus Oliuarius, Auditor Rotæ, magnum certè non huius modò Aulæ Pontificiæ, sed totius etiam Galliæ ornamentum, vt est vir acerrimo ingenio, ita Græcum nominis, & cognominis sui Anagramma ingeniosè composuit, quod is mecum, pro sua erga me beneuolentia, communicauit:

ΣΕΡΑΦΙΝΟΣ ΟΛΙΒΑΡΙΟΣ.

ΣΟΙ ΦΡΕΝΑΣ ΟΛΒΙΟΣ ΙΡΑ.

quod

^a Vigli. in s.
nominatim
Insti. de ex-
hered. lib.
^b l. cum pre-
cum. C. de li-
beral. caus.

Quod si separatim legatur, vtraque pars sensum habebit perfectum, & separatum, qui tamen concurrere potest. Ego verò Latinum ita feci:

SERAPHINVS OLIVARIVS.
LVNA, SIVE PHAROS IVRIS.

Vt eo nomine multum me debere agnoscam Illustrissimo IACOBO SABELLO S.R.E. Cardinali Ampliff. Patrono colendiss. quòd perhumana sua commendatione, & auctoritate mihi cum tali & tanto viro consuetudinem fecerit, meq; in illius quasi fidem commiserit. Sed & illud sciendum est, non hominum modò, verùm etiam quarumcunque rerum, arborum putà, fluminum, aut vrbium nomina verti posse. Nam & nos hunc de Roma Anagrammatismum ludibundi fecimus,

R O M A.
M O R A.

Cur varios tandiu remoratur Roma clientes?

Fortè quòd inuerso nomine ROMA MORA est.

Subiunxi in definitione (transpositione) quoniam si sensus aliquis ex nomine, literis minimè transpositis, colligeretur, non tam esset Anagramma, quàm æquiuiocum. Sed & transpositionis significatione conuersionem intelligo, quādo scilicet nominis literæ cōuertuntur, recurrūt, retro cōmeant in aliū sensum, vt Roma cōuerso nomine Amor erit, tunc enim transpositæ censentur literæ, & dicendum est Anagramma. Veram igitur, & propriam intelligimus esse Anagrammatis definitionem, quæ superiùs à nobis adsignata fuit, & hactenus explicata, quam qui tenuerit, & maximam huius artis partem affecutus videbitur. Ac vt iam aliquid de Anagrammatismi vsu tradamus, nos eo vti possumus tanquam aliquo apophthegmate, maximè si

argutam aliquam sententiolam complectatur: Poterit in fronte libri ostentari, in sepulcri marmore insculpi, inscribi in insignibus, nec non lepidis versibus illustrari; illud præsertim quod explicationem aliquam videbitur desiderare, quale est illud nostrum in Angelium Poëtam clarissimum, cuius singulare erga nationem nostram studium declarat Syrias, quam ut ad finem quamprimum perducatur, illum ego sæpenumerò cohortari soleo, ne si imperfecta relinquitur, id ei contingat, quod olim Apellis Veneri legimus contigisse^a:

^a *Plin. lib.*
35. c. 10.

PETRVS ANGELIVS BARGAEVS.
ABEL PANGIT GRAVES VERSVS.

Vbi Abelis nomine vir iustus, Deoque acceptus intelligi posset. Verum Anagramma quod in hemistichion exhibit, venustissimum propter numeros iudicabitur. Vtunque se res habeat, adponetur Anagramma in Epigrammate, maximè verò ad finem, sed ita aptè, ut non tam adpositum, quàm innatū esse videatur. Ita fluent omnia in Epigrammate, ut dijudicare non possis, nisi præmonitus, quodnam sit Anagramma. Referetur enim totum Poëma ad Anagrammatissimum, qui & ipse quadrabit Poëmati. Ac quemadmodum, quàmlibet pretiosa gemma, nisi auro insignita, & in annulo scitè tornato inserta sit, neq; vsui nobis est, neque suum ostendit nitorem: ita etiam Anagramma, vel maximi pretij, nisi in aureo, ut ita dicam, inclusum Epigrammate apparere nō potest. Quod si quis ita feliciter præstiterit, ut Anagramma Epigrammati, & Epigramma Anagrammati in omnibus respondeat, ut inter se partes cohæreant, ut venusta sint omnia, apta, & rotunda, is sciat rem se præstitisse non leuem. Tunc demum dignum erit Epigramma, quod in omnium ore versetur, in quod omnes conijciant oculos, quod omnium

non

non in aufes modò, sed in intimos etiam animi sensus influat, quod offeratur Principibus ipsis, quod per omnes Prouincias circunferatur, quod denique ad posteritatem transmittatur.

Postquã igitur docuimus vnde esset, & quid esset Anagramma; quo item modo componeretur, compositumq; aptaretur, non erit ab re alienum nonnulla de illius vi, & efficientia breuiter, strictimq; dicere. Sed tota hæc disputatio ab eo pendet, num sit aliqua vis in nominibus: qui locus est sanè lubricus, quo insisti sine casu aliquo, aut prolapsione vix potest. Ego quod hac de re apud Auctores obseruauì, in medium conferam, & quantum in me erit, consulam breuitati. Cratylus & Heraclitus ^a existimabant nomina esse naturæ opus, si illa quidem recta, veraq; essent, eumq; etiam res nosse, qui nomina earum nouisset. Nec fortasse ab ea re discrepat, quod legitur in sacra pagina ^b, *formatis Dominus Deus de humo cunctis animantibus terræ, & vniuersis volatilibus cæli, adduxit ea ad Adam, vt videret quid vocaret ea. Omne enim quod vocauit Adam animæ uiuentis, ipsum est nomen eius, appellauitq. Adam nominibus suis cuncta animantia, & uniuersa volatilia cæli*; Quod si quis paulisper intelligentiam suam excutiat, secumque consideret ea, quæ in sacris libris habentur nomina, in illis vim, effectum, rationem, & tacitum aliquod mysterium deprehendet; quod quidem ex se clarius est, quàm vt vllam exemplorum lucem desideret. Et sanè ipsorum scientia nominum, præsertim diuinorum, sapientibus Hebræis tanti fuit, vt eam scientijs omnibus prætulerint, adfirmantes illam à Deo Patriarchis, & Mosi tributam, ac velutî concreditam fuisse: Mosi, inquam, eam non literis vulgaturò, sed Sanctorum mentibus insculpturo. Origenes ^c porrò cum diuinorum nominum virtutem mirificam secum animo reputasset, scripsit, in sacris nominibus admirabilem latere virtutem, ideoque hæc ipsa non esse ex Hebræa lingua

^a Plat. in Cratyl.

^b Genes. 2.

^c Eusebius Pamphil. de præparat. Euangel. lib. 11. c. 4.

^d Orig. in lib. cōs. Celsum.

a Plato in
Crat.

lingua in aliam transferenda, sed in suis characteribus conseruanda. Socrates, ^a in proprijs etiam nominibus rationem aliquam perpendit. Et verò vniuscuiusque rei *τὸ ὄνομα*, non solum per nomen, sed etiam per ipsas nominis literas, & syllabas voluit declarari. Quòd si ita est, maximi profectò momenti putabuntur Anagrammata, quæ ex nominum literis componuntur. Sed vix est, vt ipsa etiam nominum elementa rebus sint similia, quod ille tamen in quibusdam studet comprobare. At verò sunt, qui eò dementiæ, addam & impietatis proruperunt, vt ex nominis literarum numeris diuinationem, & vaticinia, ne scio quæ, confingant & comminiscantur, quorum anilem

b Ter. Mau.
de liier.

superstitione his versibus indicauit Terétianus Maurus ^b:

Et nomina tradunt ita literis peracta,
Hæc vt numeris pluribus, illa sint minutis,
Quandoque subibunt dubiæ pericla pugnae,
Maior numerus quàm steterit, fauere palmam:
Præfagia lethi, minima patere summa:
Sic Patroclon olim Hectorea manu perisse,
Sic Hectora tradunt cecidisse mox Achilli.

c Plin. lib.

28. cap. 4.

d l. cetera ff.

fam. ercisc. l.

mathemati-

cor. C. de epi-

scop. audiët.

l. damnato.

§. 1. & l. qui

cunq; §. nul

li & §. seq.

C. de heretic.

& Linius li.

§. decad. 3.

& lib. 4 de

cad. 5. Sue-

ton. in Au-

gust. cap. 31.

e Aët. 19.

f Conc. Trid.

in indice li.

prohib. reg. 9

Refert Plinius ^c, Pythagoræ inuentis nō temerè fallere impositiuorum nominū imparē vocalium numerum clauditates, oculorum orbitatem, ac similes casus dextris ad signare partibus, parē læuis. Detestanda illa quidem homini Christiano, & perniciofa superstitio est, cuius si qui extant libri, in ignem conijciendi sunt, ^d vt Ephesi fidem annunciante Apostolo, eorum qui fuerant curiosa sectati, collati in vnum fuere libri, & combusti coram omnibus ^e. Et sanè sacrosanctum Concilium Tridentinum, vt in ceteris omnibus, ita etiam hac in parte, Christianæ Reip. sapientissimè prouidit, cum omnes ad Onomantiam, hoc est, per nomen diuinandi artem spectantes libros prohibeat, interdicat, excretur ^f. Sed & ipse Summus Pontifex SIXTVS V. inter pleraque alia, quæ

primo

primo Pontificatus sui anno prædicatione dignissima egit, hoc etiam egit, quòd in sua contra exercentes Astrologiæ Iudiciariæ artem constitutione^a, in Onomātas istos, & planos improbissimos grauissimis cēsuris, & pœnis se dixit animaduersurū. Absit igitur, vt aliqua diuinationo dicatur Anagrammatis effectus. Absit etiam, vt ad somniorū interpretationem, quod comminisceretur Artemidorus,^b aliquid faciant Anagrāmatismi. Nam si ad viuum res erit refecanda, & paulò subtiliùs disputanda, vereor ne futilis sit, & nugatoria tota hæc Anagrammatis ratio, cū præsertim minùs laborandum sit de nomine, ^c quando constat de persona, vel re nominata^d. Artifex enim nominum nō talia nomina, quales ipsæ res sunt, imposuit, sed quales ipse putauit, qui vt homo decipi potuit, cū in nullo penitus peccare diuinitatis magis, quàm mortalitatis sit^e. Quis enim ignorat arbitraria esse rerum nomina, & ex pura puta hominum voluntate, quam ambulatoriam esse nostri dicunt^f, prouenire^g? vt verè dixerit Horatius^h:

Multa renascentur, quæ iam cecidere, cadentq̃.

Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet vsus,

Quem penes arbitrium est, & vis, & norma loquendi.

Quis tandem tanta erroris caligine occæcatus reperietur, qui non videat nomina propria, & humana, uel ex maiorum cognomentis, uel ex uoto imposita fuisse? An non etiam quæ semel indita fuerunt nomina, ad arbitrium nostrum, aut aliqua ratione mutari possunt? Si de Hebræis loquimur, quæ Sarai, Saraⁱ: qui Abram, Abraham: qui Iacob, Israel^k dictus fuit, vt interim pleraque alia huiusce rei testimonia, quæ in sacra pagina passim legentibus occurrunt, breuitatis ergò missa faciam. Si ad Græcos dilabimur, qui priùs apud eos Tyrtamus, postea Euphrastus nominabatur, tandem diuinitate loquendi Theophrasti nomen inuenit^l. Philosophorum Homerus ille, qui ab auo Aristoclis nomen acceperat, à pectoris latitudine, uel

potius

^a in bullario.

^b Artemid. lib. de somn. interp.

^c Cic. in Top. pic. glo. in l. 2. §. pe. C. de consi. pecu. d l. 4. C. de testa. l. si Fortidianum. C. de legat. & §. si quidē in nomine Inst. eod.

^e l. 2. §. si quid autem. C. de vet. iur. enucl. fl. 4. ff. de adim. leg. g Varr. li. 4. de ling. lati. h Horat. de art. Poët.

ⁱ Gen. 17.

^k Ge. 32. 35.

^l Cic. in Orat.

potiùs à latissima felicissimi ingenij ad disputandum copia, ita volente Palæstrita Aristone, Plàto fuit appellatus^a. Apud Romanos ille Tyrius, qui priùs Malchus, quod prisca Phœnicum lingua Regem sonat, dicebatur, demùm Longino Cassio præceptore suo id volente, à Regum purpura Porphyrium^b (vt cum Suetonio^c loquar) se transnominauit. Sed quid, quæso, his temporibus apud nos obseruatur? Plerique omnes Summi Pontifices, cùm inaugurantur, vetere nomine deposito nouum sibi adsumunt^d, exemplo Domini nostri IESV CHRISTI, qui primo Summo Pontifici à se instituto, Simonis nomen in Petrum, seu Cepham mutauit^e. Et verò olim Imperatoribus creatis noua deferebantur nomina, & cognomina, quæ ij, & alij impunè accipiebant. Aulus Vitellius Imperator cognomen Germanici delatū cupidè recepit, Augusti distulit, Cæsaris in perpetuū recusauit^f. Seuerus Afer, vt populo Romano placeret, Pertinacis: Iulianus, vt militibus voluptarijs satisfaceret, Commodi cognomen accepit^g. Nunc in Confirmationis Sacramento cuique licet nomen suum permutare. Quid in Confirmatione dico? Quasi verò non licita sit etiam priuato homini omni tempore nominis mutatio, cùm præsertim vocabula hominum mutabilia esse censuerit Vlpianus^h. Nam quod à Papiniano diciturⁱ, falsi nominis, vel cognominis asseuerationem pœna falsi coërceri, dubium non est, quin eo sensu accipiat, si nimirum dolosè, & malitiosè nomen immutetur: vt ij fecerunt, quos Valerius Maximus recenset^k: alioquin verò si quis sine fraude nomen suum emētus fuerit, certi iuris est eum pœna Legis Corneliæ nō teneri^l. Audiamus parumper Imperatores Diocletianum, & Maximianum^m. Sicut (inquiunt illi) initio, nominis, cognominis, prænominis, recognoscendi singulos impositio priuatis libera est: ita horum mutatio innocentibus periculosa non est. Mutare itaq; nomen, vel cognomen, vel prænomen sine aliqua fraude licito iure, si liber es, se-

cun-

^a Plutar. in
Plat.

^b Porphyr.
in vita Plo-
tin.

^c Sueton. in

Domis. c. 13

^d gloss. in

proam. 6.

in verb. Bo-

nifacius.

^e Ioan. 1.

^f Sueton. in

Vitellio. c. 9

^g Herodian.

lib. 2.

^h l. 4. ff. de

legat. 1.

ⁱ l. falsi ff.

ad l. Corne.

de fals.

^k Val. Max.

lib. 9. ca. 16.

^l l. ad reco-

gnoscendos.

^m C. de ingen.

manus. Barr.

in §. nos re-

vò nu. 2. in

proam. ff.

in l. vnic C.

de mutas.

nom.

cundum ea, quæ saepe statuta sunt, minimè prohiberis, nullo ex hoc præiudicio futuro. Hactenus illi. Intelligimus iam nullam certam rationem duci posse ex nominibus, quæ incerta sunt; & ideò incerta etiam Anagrammata, quæ ex illis efficiuntur. Quin etiam ex eodem nomine, & ex eisdem omnino literis sæpenumerò eliciuntur Anagrammata duo penitus diuersa, quorum vnum in bonam partem, alterum in malam sonat: in qua uarietate, & repugnantia nihil certi statui potest. Ego certè non semel re ipsa comperi, in viri boni nomine malum aliquid, in prauī, bonum inueniri posse. Eò tandem recidit, & relabitur disputatio nostra, vt hæc Anagrammatum ratio vana, futilisquæ esse videatur; quod tamen nò ita præfractè accipi volo. Nam, vt ingenuè profitear quod sentio, nomina si diuina sunt, si sacra, si diuinitus instituta, non est dubium, quin in illis virtus maxima lateat: si humana sunt, latent sub illis rationes quædam, quas primi eorum architecti è naturali quadam rerum & vorum conuenientia educentes, omnem fermocinandi artem aptè, concinnequæ rerum imaginibus fabricarunt, vt nomina sint symbola rerum significatarum, quæ fuit omnium fermè sententia; vt non ineptè existimarit Claudianus Mamertus Episcopus Viēensis ideò nomen dici, quòd rem notam faciat, sitquæ velut rerum imago^a, cùm nomina significandorum hominum causa reperta sint^b; & rebus consequentia esse debeant^c; neque diuersum ijs mandandum sit vocabulum, quæ vis, ac potestas vna sociauit^d. Non enim ex natura, vt docet Arist.^e sed ex placito, institutione, seu lege hominū, sunt nomina^f. Nam si à natura essent, eadē essent apud omnes omnino gentes, cùm singulæ tamen Prouinciæ propriū, & peculiare habeant idioma. Erunt igitur ex hominum placito, qui ea partim temerè, fortuitu, & inconsideratè, partim consultò, aptè, & ad rei naturam adcommodatè imposuerunt; vt nomina sint semper rerum notæ, & sym-

^a Claudian.
Mamert. ad
C. Solin.
^b §. si quidē
in nomine
Inst. de leg.
c §. sed nos
Inst. de don.
d l. si idem.
e Arist. de
Interpr. lib.
i cap. 2.
f Barr. in l.
vlt. §. pen.
ff. ad muni-
cip. & in ru-
br. ff. solus.
marrin. n. 2

G bola,

a *Arist. de*
Interpr. lib.
 1. cap. 1.

b l. 1. ff. de
 acquir. p. ff.
 l. 2. §. appel
 lat. ff. de
 cer. pet.
 l. taberna.
 l. iugurium.
 l. bonorum.
 l. dim. ff. de
 l. ager. l.
 plebs. §. pi-
 gnus. ff. de
 verb. sign.
 c. Coras. Mi
 scell. lib. 3.
 cap. 22.
 Claud. Can-
 tiuncula in
 Top. legal.
 Euerard. in
 Top. legal.
 Viglius. S.
 1. Instit. de
 testam. ordi-
 nandis.
 d. Plato in
 Cratilo.

e *Salicet. in*
 l. 1. n. 2. C.
 de sūma Tri-
 nitar. per il-
 lum sex.

bola, quando de illis inter homines conuenit; veluti ea, quę scribuntur, eorum quę sunt in voce. * Et quemadmo- dum nec literę omnibus eadem, sic, vt diximus, nec ex- dem voces. Vnde dependet tota etymologię ratio, quam eruditissimus quisque, in quauis lingua semper magnife- cit, & probauit. Nam & in Iure nostro varijs in locis * ducitur argumentum à nomine, & locus ab etymologia diligenter à nostris pertractatur. * Seraphinus Linguarū Hebræicę, Gręcę, & Latine (vt vulgares interim taceam) peritissimus docuit me pleraque inueniri vocabula, quę ex vna lingua in aliam transferuntur per quarundam transpositionem literarum, vt qui Anagrammatismos te- nuerit, & ipsorum etymologias nominum plerunque te- neat. Cuius doctrinam non parum iuuat, quod nuper a- pud Platonem * deprehendi, legislatorem scilicet *ἀἰῆρ*, idest aërem, *ἡγεῖν* occultè, principio eius vocis in fine po- sito, nominasse, hoc ipsum autem cognosci, si sæpe *ἡγεῖν* nomen proferatur, *ἀἷν* enim manifestè resonabit. Quasi dicat Plato Iunonem ab aëre dici, propterea quod *ἀἷν* per Anagrammatismum facit *ἡγεῖν*, quod est Iuno. Qua- re, vis & effectus Anagrammatis erit etymologiarum in- uentio, quarum, vt dixi, magnus est vsus in omni disci- plina. Sed vt ad personarum nomina veniamus, exclu- sa omni omnino superstitione, & vanitate, Anagramma- tismi effectus erit Omen. Optimè enim filijs consulunt, qui illis bona nomina imponunt, * quorum monitu ad præclara facinora excitentur. Er certè mirum est, quàm accuratè parentes illi semper obseruarunt, vt liberis suis boni ominis nomen imponerent; qua quidem in re tam felices fuerunt plerique, vt vaticinari, non ominari viderentur. Quam nominum fabricandorum legem dili- genter retinendam esse Pythagoras discipulos suos do- cuit: Romani verò tam religiosè seruauerunt, vt in militum delectu diligenter cauerent, vt primus faustam haberet

nomenclationem. Laudat auctorem Quintum Scauolam Titus Probus^b, pueris non prius, quàm togam virilem sumerent, puellis nō antè quàm nubarent, prænomen imponi consueuisse. Suetonius^c verò narrat infantibus olim lustrico die nomina fuisse imposita; & Plutarchus^d refert Romanis morem fuisse, vt maribus nono die, feminis octauo nomina imponerentur: à quo etiam nō alienus est Iudæorum mos, qui octauo die circuncisis nomina imponebant^e. Quæso, qua moti ratione impositionem nominis in longinquum tempus differebant? Intelligebant viri sapientes non debere cæcos se, & præcipientes terri in re tanta, qualis est nominis impositio; sed tempus sibi ad deliberandum postulare. Bonum est enim, vt dici solet^f, habere bonum nomen, cùm Nabal secundum nomen suum stultus fuerit^g. Et falsissimè refert Ioannes Andreas^h vxorem suam solitam dicere, si pulchra nomina proponerentur venalia, ea magno emenda nobis esse. Publius Scipio Romanus post deuictam Africam nihil ex ea, quod suū diceret, præter cognomen retulit, quod multis sibi laboribus comparauitⁱ. An non etiam scholiastes Accursius^k, Ioannes Faber^l, & idè Ioannes Andreas^m nomen suum iactant, & efferunt? Neque immeritò Athenienses nomina iuuenum fortissimorum Harmodij, & Aristogitonis, qui libertatis recuperandæ gratia Hippiam Tyrannū interficere adorti erant, ne vnquam seruis indere liceret, decreto publico sanxeruntⁿ, quòd nefas ducerent nomina patriæ libertati deuota seruili contagione pollui, & seruis ipsis inferuire. Ac licet nominis ferendi conditione heres adimplere teneatur^o, cū nihil mali sit honesti hominis nomen adsumere^p, eaq. cōditio adscripta in tabulis in honorè nominis Iure Ciuili nō improbetur^q, exèplo Octauij Cæsaris, qui, quos heredes instituit primos, Tiberium ex beffe, Liuiam ex triente, ferre nomen suum iussit^r; illa nihilosecius, quam dixi conditionem Prætor in famosis,

G 2 & tur

q l. cū filius. §. pater. ff. de leg. 2. r Sueton. in Octauio cap. 101.

a Io. Gorop.
Becan. Hispan.
lib. 3
b Prob.
c Epitomel. lib.
10. Valer.
Max.

c Suet. cap.
6. in Neron.
d Macrob.
Saturn. lib. 1
cap. 6.

d Plutar. in
problem. e
Festus. de ver
bor. sign.

e Gen. 17. et
Luc. 1.

f Prov. 22.
Ecclesiast. 41
gl. Reg. 25.

h Io. Andr.
in c. cum se
cundum. de
prebend. e
in c. 1. de de
pos.

i Val. Max.
lib. 3. cap. 7.
k In l. facta
§. si in d. da
ff ad Trebell.
l Ioan. Fab.

in § si duo
rum. Instit.
de rerum di
uis.

m Io. And. in
Prolog. Cle
men. in prin
cipio.

n Aul. Gel.
Noct. Auic.

lib. 9. cap. 2.

o Guid. Pap.
quæst. 251.

p l. facta. §.
si sub cōditio
ne. ff. ad S.

C. Trebell.

a d l. facta
S. si sub con-
dictione ff. ad
S. C. Trebel.
b l. sed scien-
dum. ff. eo. l.
c l. qui decē.
S. ult. ff. de
solutio. n.

& turpibus nominibus non exigit: ^a veluti si quis nomen vespillonis testatoris ferre iussus sit, quia, auctore Martia-
no, dignitatis habenda erit ratio ^b, cum vespillonem tur-
pem esse hominem Marcellus dixerit, ideoque turpis hæc
conditio, quæ turpe nomen inducit, remittetur, ac pro
non scripta habebitur. Si igitur gloriosum est pulchrum
nomen (vt certè gloriosum est) quod ex ipsius nominis li-
teris elicitur Anagramma, etiam gloriosum esse quis non
videt? Si bonum nomen, bonum in se omen habet, cur nō
& bonum Anagramma? Sed hæc perfunctoriè, & dicis caus-
sa de Anagrammatismo tradidisse sufficiat. Nec enim,
vt alicubi scripsit Duarenus, benè docet, qui docet om-
nia, & nihil subtilibus ingenijs excogitandum relinquit.
At video quid dicturus sit aliquis, rem esse nugatoriam,
& tamen difficilem, in quam cadat illud Martialis: ^a

d Martial.
lib. 2. epig.
86.

Turpe est difficile habere nugas,

Et stultus labor est ineptiarum.

e Plato in
Cratylō.

Difficilem esse fateor, sed quantò difficiliorem, tantò pul-
chriorem esse contendo, cum ex sententia Socratis ^a quæ
pulchra sunt, sint etiam difficilia. Damnet ille quod pro-
pter ingenij sui tarditatem assequi se posse desperat, ne si
id extollat, se ipsum deprimat. Sed saltem rem esse leuem,
& nugatoriam euincet, eamque hac parte improbabit.
Improbet igitur & Poësim. At improbabit, sat scio, &
Poësim, maximè verò in Iurisconsulto. Et ego etiam ip-
se, vt Iuris studiosus, & Poësim, & Anagrammatismos
ridebo, & exhibilabo: vt Poëta, laudabo, & extollam,
fortassis etiam Poëmatorum libros aliquor editurus: atque
modò in hanc, modò in illam sententiam, quasi desulto-
rius incurram, & vt Proteus in quamlibet formam mē-
ipse conuertam.

f Horat. lib.
1. ep. 17.

Omnis Aristippum decuit color, & status, & res. ^f

Iam verò si huius, & illius persona deposita, Iudicis susci-
piam; rem esse laude, & admiratione dignissimam, nec-
non

non ad acuendum ingenium, & excitandam industriam multum conferre; sed qui neglectis reliquis studijs, in hoc vno bonas horas collocet, illum ego malè feriatum iudicabo. Quod enim temporis alij pilæ, & alex (ne quid grauius dicam) tribuunt, id mansuetioribus Musis aliquem tribuere, & in earum castissimo gremio tantisper cõquiescere, nemo est, vt opinor, qui improbet. Herennius Modestinus I. C. non contemnendæ auctoritatis à Gordiano Imperatore appellatus^a Versus certè non contemnendos ^{al. ad exhibendum. C. ad exhibendum.} factitauit, quorum extant in Virgilij libros argumenta, falsò quondam tributa Ouidio.^b Aufonius vir Consularis, idemque I. C. Gallus, inter Aufonios Poëtas non ^{b. Eum. Poëtica. Modestinus.} postremum locum obtinuit. Magnus ille Alciatus quantum facultate Poëtica valuerit, ornatissima illius Emblemata declarant. Summus Iurisconsultus Iacobus Cuiacius & suum ipse Anagramma confecit,

C V I A S.

C A I V S.

Et in duos nostri temporis Iurisconss. idem præstitit; vt qui res duas ab vno præstari posse negent, nimis demissè de hominum ingenio sentire, & aliorum vires suis metiri videantur. Qui enim possit ludicra, illum etiam in serijs aliquid potuisse ipsa edocebit occasio. Tu interim, amice Lector,

Viue, vale: si quid nouisti rectius istis,

Candidus imperti: si non, his vtere mecum.*

Ex Vrbe. xj. Kal. Nouemb. c10. 10. xxcvi.

c Horat. lib.
1. ep. 6.

F I N I S.

ERRATA.

*Pag. 1. lin. 12. Epigrammata. lege Epigrammata 5. 1. hexastichum hexastichum
ibid. 2. simulachra simulacra 14. 22. Xerxes Xerxes 21. 4. fuerunt fuerunt
23. 18. quod quod ead. 21. omnino omnino ead. 22. ideo ideo 25. 26. tandiu tandiu
ead. ead. ne- neque 26. 9. quotidianis cotidianis 28. 1. prodierunt prodierunt
ead. 31. nominis nominis 29. 33. accepte accepta 32. 2. distinguunt distinguunt
ead. 19. quod quod. 38. 9. quantum quantum 43. 6. multum multum
45. 13. existimabant existimabant 47. 27. que que*

ROMÆ,

Ex Typographia Titi & Pauli de
Dianis. CIO. IO. XXCVI.

1850

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM
OF COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

ROBERT

Ex Typographia J. B. & F. J. de
Dante. C. D. D. D. D.

SK 111
C 111

Geo / MB

✓

